

Het model

Met dank aan Marry Kralt voor haar prachtige illustratie

(Goethe – 'Faust', tweede deel, derde bedrijf - 'Bewundert viel und viel gescholten, Helena').

... 'Hoe vond je het gaan'? vraagt ze, de ogen gericht op haar telefoon.

Ze is die dag met me mee gereden naar de academie en ik breng haar nu terug naar station Amersfoort-Schothorst. Haar reisplanner geeft aan dat ze de trein kan halen van 22.40 uur. Koetjes en kalfjes.

'Wat mij zo verbaast is dat' ... begin ik en op de radio komt het bericht door dat op de A28 richting Amersfoort een vrachtwagen voor oponthoud zorgt. Na een paar minuten rijden staan we in de file. Ik houd mijn gedachte voor me tot ze er naar vraagt: 'Wat vind je gek dan'?

... 'Nee, niet gek maar het verbaast me steeds weer hoe verschillend vrouwen en mannen naar een naaktmodel kijken'. De prozaïsche omschrijving komt er zo maar uit, ik bloos! Kan het niet helpen. Ze ziet het niet.

'Bij de mannen herken ik mijzelf vaak niet', zegt ze, 'bij de vrouwen trouwens ook niet maar ik zie wel iets vrouwelijks, iets meer gevoel in hun tekeningen'. Ik weet even niet wat ik daarvan moet denken en rijd iets verder. '*Pull up to the bumper baby*' van Grace Jones schiet door mijn kop.

'...Mannen zouden wat dat betreft veel kunnen leren van vrouwen, vind je niet'? Ik denk na.

Onlangs heb ik het over dat thema gehad met een studente fotografie uit Zwolle. Ze vroeg of ik voor haar scriptie een interview wilde geven over kunstenaressen uit de renaissance. Sofonisba Anguissola staat me ineens weer voor ogen. Weggepromoveerd door Michelangelo naar het Spaanse hof! Ze was te goed, kwam met haar talent te dicht bij de grootmeester. De lul! In de hele Sixtijnse Kapel is er door geen enkele vrouw geschiedenis geschreven!

Waardering voor het vrouwelijke. Stuur je daar op aan...? Is op dit moment Marlene Dumas niet de best betaalde kunstenaar in Nederland, of neem nu Rineke Dijkstra?

Beide hebben een thema: Onderdrukking en Onbegrip! 'Miss Understood' noemt Dumas zichzelf soms spottend. Een concept met voorgeschiedenis: 'De roof van Europa'. De godheid die het meisje ontvoert en verkracht. Zij kan zich niet verdedigen tegen dat masculiene geweld, die bulldozer die muren omver ramt.

...Of Helena van Troje. Schoonheid, gedacht als '*ding*'! Nogal ongecultiveerd mannelijk instinct wat daar tekeer gaat.

Hebzucht en oorlog! Daar komt dat hele gedoetje van Homerus op neer. Tot en met het einde, als Penelope zich de bewonderaars van het lijf probeert te houden en wacht tot haar geliefde terugkomt om samen met hun zoon orde op zaken te stellen. Ithaka, het geiteneilandje, *haar* eilandje verdedigend met list en zeer veel geduld tegen die opdringerigheid.

Vrouwen die worden aanbeden. Niet om wie ze zijn of wat ze doen. Met hun schoonheid brengen ze de mannelijke fantasie op hol!

Voor het meisje dat gaat puberen bestaat in geen enkele cultuur een inwijdingsritueel. Dat is ook niet nodig want het wonder voltrekt zich op natuurlijke wijze. Zij wordt wie ze is.

Voor het jongetje ligt het anders, die moet nog van alles leren voor hij straks als een 'volwaardige man' in de wereld kan staan.

Een vrouw uit de klassieke Indiase literatuur sprak ooit eens: 'Man, wees mijn *zoon*, mijn *slaaf*, mijn *brood*, mijn *geliefde*'. ...In die volgorde.

Met deze geheimzinnige woorden gaf ze het traject aan die een man moet gaan voor hij in staat wordt geacht haar het hof te maken, aan haar als 'levenskunstenaar' zijn *hart* te geven, zijn onvoorwaardelijke liefde, de *herkenning* van wie ze is, van haar 'wezen'. Kunst!

Het is ook de weg die elke kunstenaar moet afleggen om zijn 'muze' de eer te geven die ze verdient. Het hoogst haalbare is tenslotte het ongedwongen liefdesspel met haar. Weet ik voorbeelden? Velasquez, Rembrandt, Manet, Picasso, Matisse, Kiefer, Dumas? Wie volgt? Er schiet mij iets te binnen. 'Er is een oud verhaal uit Afrika', begin ik...

'D'r was eens een jongen die Manawee heette en die wilde trouwen met een tweeling. Hun vader zei: 'Hoho jongeman'! 'Je mag pas met ze trouwen als je hun namen weet'. ...Ze knikt, kijkt me nauwlettend aan, legt de telefoon weg.

...'Manawee raadde en raadde, dag in, dag uit. Op een van die dagen nam hij zijn hondje mee tijdens zijn bezoek aan de meisjes en het hondje zag dat de ene dochter slimmer was en de andere liever. Ondanks dat geen van de twee zusjes beide zegeningen bezat, vond hij ze even leuk. Hij werd geknuffeld, kreeg lekkers van ze en hun glimlach raakte hem tot in zijn diepste ziel'. Ze luistert en plukt iets van haar jas. Ik stuur de auto langzaam verder.

© Marry Kralt-linosnede op papier-2018- 'Manawee en het hondje bij de hut'

'Manawee kon die dag weer niet hun namen raden en ging naar huis. Het hondje rende echter terug en legde zijn oor te luister bij de hut van de meisjes. Hij hoorde ze giechelen over hoe leuk Manawee was.

Tijdens hun gesprek noemden ze elkaars naam! Het hondje wist genoeg en snelde naar zijn baasje toe.

Op weg naar huis rook hij iets... Was het een bot van een impala? Mjammie! ...Er zat nog vlees aan! ...Etenstijd!

Stom, stom! ...Door al dat lekkere eten was hij de namen vergeten. Hij besloot in gestrekte draf terug te keren naar de hut van de meisjes om nog eens zijn oren te gebruiken.

Het was inmiddels avond geworden en het leek wel of de twee zusjes bezig waren om zich voor te bereiden op een groot feest.

Ze noemden terloops weer elkaars naam en vol vreugde rende het hondje opnieuw terug naar Manawee.

Lag daar een taart op de weg? ...jazeke! ... een taart met nootmuskaat erin! Wow! Wat een traktatie!

...Maar hoe heetten de meisjes nu ook alweer?

Superstom! Het beestje moest nu voor de derde keer terug naar de hut en nam zich voor om zich nergens meer door te laten afleiden.

Bij de hut van de meisjes aangekomen merkte hij dat zij zich allebei aan het voorbereiden waren voor een huwelijk! Hij kon het zich niet veroorloven om nog meer fouten te maken! Het spande erom. Hij moest echt hun namen voor eens en altijd onthouden, anders zou alles verkeerd aflopen voor Manawee!

Onderweg naar huis rook zijn scherpe hondenneus weer iets lekkers maar het diertje liet zich nergens meer door afleiden. Hij rende vastberaden door tot plotseling een vreemdeling uit de bosjes sprong, hem greep en hem zo door elkaar schudde dat hij duizelig werd en zijn staartje er bijna afviel. De vreemdeling schreeuwde: 'Vertel mij de namen van die meisjes want dan kan ik ze krijgen!' Ze zijn voor mij'!

Het hondje gromde, trappelde en beet van zich af tot hij uit de greep van de vreemdeling was verlost. Hij liep met pijn, bebloed en mank naar huis, terug naar Manawee en hoorde achter zich nog kreten als: 'Laat ik je nooit meer zien want dan ga je eraan! ... Rotbeest'!

Eindelijk kwam hij thuis waar Manawee zijn wonden verzorgde en van het arme dier de namen hoorde van de tweeling. Manawee spoedde zich met het hondje in zijn armen terug naar het dorp. Hij vertelde de oplossing van het raadsel aan de vader en kreeg goedkeuring om te huwen met zijn dochters. De twee jongedames stonden inmiddels opgemaakt en in feestelijke kleding te wachten op de reis van hun leven met deze bijzondere jongen. Ze hadden al die tijd al op hem gewacht'!

...'Een mooi verhaal'! zegt ze... 'Maar wat me intrigeert is dat het om twee meisjes gaat'.

'Ja, eigenlijk draait het allemaal om één meisje maar ze heeft twee gezichten'. 'Haar buitenkant, die van het *slimme* meisje en haar binnenste' ... 'Het *lieve* meisje', vult ze aan. 'En die jongen dan'?

'Toe maar!...', denk ik. 'Hij krijgt de opdracht om de namen van de meisjes te raden maar dat lukt hem niet alleen maar met zijn ratio. 'Het is zijn mannelijk instinct, het 'hondje' die dat doet'. 'Maar dat instinct is er niet zo maar klaar voor, het wordt nog steeds door van alles en nog wat afgeleid'.

'En zo blijft 'ie maar rennen en rennen', zegt ze. 'Dat herken ik wel, ik word ook zo vaak afgeleid door van alles'. 'Maar dan komt die vreemdeling er aan'...

'Ja, eng stukje is dat hè'? 'Het hondje is eindelijk wakker geworden en beseft dat er iets op het spel staat'.

'Hij weet immers niet met *wie* die meisjes gaan trouwen'? 'Hij moet alles geven om de boel te redden, hij bijt van zich af en vangt de klappen op, hij cijfert zichzelf weg'! 'Dan pas beseft Manawee hoe alles in elkaar steekt', 'Hij heeft leren voelen met het hoofd en denken met het hart'. 'Dan kan hij pas naar de vader toe om opheldering te geven over de ware identiteit van de tweeling'.

'...Zo duidelijk heb ik het eerlijk gezegd nog niet eerder gehoord', zegt ze. 'Wat lief van je'! Ze geeft me een kus, stapt uit en loopt het station in.